

מסורת הש"ס

(א) צ"מ כד: (פ) שטח ט: נדה יז. כטובות טו, (ג) מכשירין פ"ב נמי"ט ע"ש, (ד) (ולתא במשנה), (ה) שקלים פ"ו מ"ג, (ו) זבחים ט. וט"ז, (ז) (נ"ל במשניות), (ח) [לקמן מז:], (ט) [דף עד:].

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אמר רב ובי מרובא דעלמא ותלפיה ואפילו בבהמה שלימה וחומרא בעלמא הוא הס"ד והואר נתקח: (ב) ד"ה הכא ובי היינו סופא ובי וינכשינהו דניידיד:

מובא רש"י

בשר כיון שנתעלם מן העין אסור. ואפילו מלי ביתא צביט ישראל (ביצה ט.) שמה נתחלף צביטה (בי"ב כד:). ולקח ממתא מהן. צנקוס קביעות (כתובות טו.) בתוך המות (פסחים טו.) ספקא אסור. דכל קצוע שנטלו ממקום קצוע, אין הולכין בו אחר הרוג, אלא הכי הוא כמתה על מחסה וספק אסורא לחומרא (פסחים ט.) וכיון דספקו ממקום הקביעות מחזיקין לה כמתה על מחסה (נדה יח.). ובנמצא. כשר הנמלא בקרקע בין חנויות (פסחים טש) בשר הנמלא בשוק ולא ידעין מאיה פירש (כתובות טז) דהיה ליה מפרש מהן ולא לקחו ממקום הקביעות (נדה טז.). הלך אחר הרוב. ומותר דכל דפריש מרובא פריש (שם) דיון דפריש אין כאן תורת קצוע (פסחים טש) הואיל ובהא לפטיו לא נתקוס קביעות לקחה וכבר פירשה על ידי אחר וכל דפריש מרובא פריש (כתובות טש).

רבינו גרשום

אי הוה פייסת מינאי כלומר אי הוה עבדת לי ניה נפשא: מפני שוטה זה שעשה שלא כהוגן. כלומר שמכר בשוק טרפה במקום שמוכרין כשרה אנו נאסור כל המקולין אע"ג דטבחי ישראל בשר שנמצא ביד א"י הוא אסור שמכרו לו טרפה: הא לאו הכי אסור כלומר היכא דאיכא טרפה אחת במקולין בשר שנמצא ביד א"י דאיכא למימר דאותה טרפה מכרו לו והתניא רבי אומר מקולין כו' שאני תלמידי דאיתחזק איסורא כלומר כי איתחזק טרפה במקולין לא אמרי' בשר שנמצא ביד עובד כוכבים מותר: מיתבי ר' אומר מקולין וטבחי ישראל כו' כלומר והא הכא דנתעלם מן העין ומותר: נמצא ביד עובד כוכבים שאני כלומר

אי הווס פייסת מינאי. אם היית שלם עמי. שונאים היו זה לזה:

דעבדי אתמול. ששחטתי אתמול: **שעשה שלא כהוגן**. שמכר טרפה לעובד כוכבים למוכרה במקולין והטעה את חצירו ולקח מן העובד כוכבים: **אנו נאסור**. בתמיה מליקח בשר היום מן העובד כוכבים במקולין הואיל ורוב טבחי ישראל: **מקולין**. מיישלי"ת: **מקולין** ו**טבחי ישראל**. כלומר מקולין העומדין בעיר וטבחי ישראל מתעסקין בהם: **בשר הנמלא ביד עובד כוכבים**. שם שלוקחו מן הטבחים להשתכר בו דהוא ודאי לא שחטה: **מותר**. דבמר רוב טבחים אזלינן ולטרפה ליכא למיחש דאס איתא דאיכא טרפה לא הוה מוצין ליה כדי למוכרה במקולין: **דאיכון ללעוריה לחצריה**. ושקר דבר: **אנו נאסור**. היום את המקולין שצעיר וליקח בשר מן העובד כוכבים אף היום מותרים הואיל ולא הכריזו: ומקשינן **ענמא ללעוריה הא**. אמת דצריו נאסרין והתניא כו' וכיון דבחזקת היתר הן משום חד עובד כוכבים מי מתסרי כולהו: **דאיתחזק איסורא**. דטרפה וזה לא נוהר בה שהרי מכרה לעובד כוכבים ויש לחוש שמכר הימנה לעובדי כוכבים הרבה: **שנתעלם מן העין**. שהיה שעה אחת שלא ראהו ואפילו היה מונח על שלחנו: **אסור**. שמה נתחלף צביטה: **נמלא ביד עובד כוכבים** לא שחטה וטרפה לא מכרו לו למוכרה כאן אבל בשר המונח שמה עורבים חלפוהו: **ספקא אסור**. דנפקא לן מקראי בפרק בתרא דיומא (דף פז: ופ"ק דכתובות (דף טו.) כל קצוע כמתה על מחסה דמי וזה מן הקצוע לקח אבל נמלא דנייד הלך אחר הרוג דהשתא לאו קצוע הוא: **מלא בה בשר**. משנה היא ^(א) בטהרות עיר שישאלו ועובדי כוכבים דרין בה: **הלך אחר רוב טבחים**. אם רובין ישראל כשר: ואס **במושל**. אע"פ שהטבחים רובין ישראל אחר רוב אזלינן בשר שצעיר אזלינן דמבושל לאו מטבחים נפל ואפילו רוב טבחים ישראל אסור דשמא עובד כוכבים בשלו: **אי עובד כוכבים נקיט ודאי** בנמלא מוטל לארץ קאמר וקאמר

כרוב טבחי ישראל מותר: **צעומד ורואהו**. משעה שנפל מיד האדם לשם ועבודו ביד העבלים לא נאסר ואפי' היה עובד כוכבים דהא נמלא ביד עובד כוכבים מותר: **נמלא בגזולין**. משנה היא במסכת שקלים בשר הנמלא בעורה אברים עולות שכן דרך לנתחה לנתחים נמלא בגזולין אברים נבלות שכן דרך לחתכה לאברים ולהשליכה לאשפה: **חסיונות מותרות**. וכרוב טבחי ישראל קאמר וכיון דנתחכות לחתיכות ודאי לאכילה קיימי: **מוסרוס משום נבלה**. דלא מנמלא ואי אכיל לה לא לקי דספק הוא ומינה בלכילה אסורה ואילו אברים גינהו מחזיקין להו בודאי נבלה ולקי: **והא דבר**. דנתעלם מן העין: **אחצרה דאישטעטיס**. על מקום מעבר של אותו נהר:

מחזור

טרפה ולא אזלינן בתר רוב בהמות דכשרות אע"ג דלקמן שרי כצדי וכולייתא דשדו עורבי צעמלי יומא דכפורי משום דהיתרא שכיח טפי ולא חיישינן דלמא של טרפות הן כדפירש בקונטרס התם לקמן משום דרוב בהמות אינן טרפות וגראה דתקנתא בעלמא הוא שעשו חכמים במקום שאין מכריזין שלא לקנות מן העובדי כוכבים לכתחלה אע"פ שרוב טבחי ישראל וכן במקום שמכריזין והכריזו שלא לקנות משום עובד כוכבים כי ההיא דלמר (מה דף סא:). בגד שאבד בו כלאים לא ימכרנו לעובד כוכבים דלמא אחי לנצוי לישראל אע"ג דמן הדין לא הוה לן למיחש דלזלינן בתר רובא: **הכא נמי בשנמצא ביד עובד כוכבים**. וא"ת דלמר צפ"ק דפסחים (דף טז וסז ד"ה היינו) תשעה לצורים של מנה ואחד של חמץ ואחא עכבר ושקל כו' היינו תשעה חנויות דספקו אסור פירש ואחא עכבר ושקל היינו סיפא והשתא כי שקל נמי עכבר מן הצורים לישתרי כי הכא דשרינן נמלא ביד עובד כוכבים דמה לי נמלא צפי עכבר ומה לי נמלא ביד עובד כוכבים דלזלינן בתר הרוב ויש לומר דהתם איירי שראינו שלקח מן הצורים שנוכל הספק במקום הקביעות וצפ' התעורבות (וצמים דף עג:) דפרין ונכשניהו ^(א) וניינידו ונימא כל דפריש מרובא פריש ומאי קושיא והלא כיון דחזינן בשעה שפירש דמתייליד ספקא במקום קביעות הוי כמתה על מחסה יש לומר דהתם פריך שנעשה צענין זה שלא נראה בשעה שיפרוש וא"ת דהתם משגי גזירה שמה יקח מן הקצוע אמאי לא אסרינן הכא נמי גזי נמלא ביד עובד כוכבים משום גזירה שמה יקח מן הקצוע וכו"ת דהתם נמי אם פירשו מעתםם שרי אלא דלכתחלה הוא דאסור לעשות כן גזירה שמה יקח מן הקצוע דא"כ אמאי ירעו עד שיסתאצו כיון דפירשו מעתםם מותרים ותו הא דלמרינן התס"י כוס של עובד כוכבים שנפל לזאור מלא כוסות כולן אסורים פירש א' מהם לרבוא ומרבוא לרבוא מותרין למה לי נתערב ברבוא כיון דפירש הוא מותר דמרובו פריש אלא משמע דאסור גזירה שמה יקח מן הקצוע ואין סברא לחלק בין קדשים ועבודת כוכבים לשאר אסורים וי"ל דהכל לא שייך כלל למיגזר שמה יקח מן הקצוע כיון שהאיסור ידוע ממקומו ואין מנות המוכרת נבלה מעוברת אלא ידועה במקומה אבל כשהאיסור מעובר אי שרי ליה כי פריש אחי ליקח מן הקצוע ודוקא התם שהאיסור מעובר בהיתר ור"ת היה ממיר כשנכנס ואז בעדר ודרס שנים או שלשה טלאים כל חד וחד מטעם כל דפריש מרובא קפריש ואין נראה אלא דוקא כשהאיסור ידוע כדפרישמי:

גיד הנשה פרק שביעי חולין

צה.

אנן נאסור את כל המקולין. מקולין הם אותם עובדי כוכבים שלוקחין בשר מן הטבח להשתכר בו וקאמר דלין לנו לאסור מליקח בשר היום משאר מקולין ולחוש שכמו שמכרה לזה טרפה למוכרה במקולין אע"פ שלא הכריזו כן מכר לאחרים המוכרים במקולין

או כמו שמכר זה הטבח טרפה כמו כן עשו שאר טבחים זה אין לחוש ושרו שאר מקולין הואיל ורוב טבחי ישראל לצד מההוא עובד כוכבים דזנה מיניה: **רבי צמעמיה דאמר** מקולין וטבחי ישראל בשר הנמצא ביד עובר כוכבים מותר. ולא חיישינן שמא יציא עובד כוכבים מנצלה שצביתו למכור במקולין או אם מכר אחד מן הטבחים טרפה לעובד כוכבים בזה לקנות ממנו לאכילה ולא כדי למכור במקולין אין לאסור שצביל כך מקולין דעובדי כוכבים דבמר רוב בשר אזלינן שקיוניס מטבחים ישראל כדי למכור במקולין שהיא כשרה: **מעמא דאיכוון לצעוריה הא לאו הכי אסור** והתניא כו'. פירוש דשרינן בשר הנמלא ביד עובד כוכבים דלזלינן בתר רובא ולא חיישינן שמא הציא נבלה מציתו למכור במקולין הכא נמי ניזיל בתר רובא ולא נייחש לשאר מקולין ומשגי שאני התם דאיתחזק איסורא פירוש הוחזק שיש איסור במקולין: **אמר רב בשר שנתעלם מן העין אסור**. ואפילו צעיר שיש בה רוב טבחי ישראל דחיישינן שמא עורבין אייתו נבלה מרובא דעלמא וחלפיהו ^(א) וחומרא בעלמא הוא משום עובדא דהוה כדלקמן:

ספקא אסור. דכל קצוע כמתה על מחסה דמי והא דקיי"ל^(א) מדאורייתא חד בתרי בטיל היינו היכא שמעורב ואינו ניכר האיסור אבל הכא ידוע האיסור בדוכתיה ומנות המוכרת בשר נבלה וצדכר חשוב אפי' מעורב לא בטיל ואמר כל קצוע כו' כדלמר צפ' התעורבות (וצמים עג.) גזי תעורבת בעלי חיים דחשזיי ולא צטלי דפרין וגמשוך ונקריב חד מינייהו ונימא לן דפריש מרובא פריש ומשגי נמשוך בתמיה הוה ליה קצוע וכל קצוע כו' ועיקר הטעם אינו משום קצוע אלא משום דבעלי חיים לא צטלי כמו דבר שדרכו לימנות: **ובנמצא הלך**

אחר הרוב. וא"ת דצנקוס שמכריזין והכריזו משום טרפה אחת אסרינן כל המקולין של עובדי כוכבים ולא אזלינן בתר דישאל דהוי רובא וכשר וכן צנקוס שאין מכריזין לא אזלינן בתר רוב כשרים ומינה איכא למימר דהתם משום דמקולין הוו להו קצוע אבל קשה דבשר הנמלא ביד עובד כוכבים שלא במקולין אסור ציוס שהכריזו ולא אמרינן הלך אחר הרוב אע"ג דשרינן הכא נמלא ביד עובד כוכבים דמסתברא דהא דלמר רבי לעיל מקולין וטבחי ישראל בשר הנמלא ביד עובד כוכבים מותר היינו צנקוס שמכריזין ולא הכריזו אבל הכריזו אסור אף על גב דקתני נמלא דמשמע שלא במקולין ועוד דלסרינן צנקוס שאין מכריזין לקנות מן העובד כוכבים במקולין אע"פ שרוב טבחי ישראל דחיישינן דלמא אתרמי לטעמי ישראל דכפורי משום דהיתרא שכיח טפי ונראה דתקנתא בעלמא הוא שעשו חכמים במקום שאין מכריזין שלא לקנות מן העובדי כוכבים לכתחלה אע"פ שרוב טבחי ישראל וכן במקום שמכריזין והכריזו שלא לקנות משום עובד כוכבים כי ההיא דלמר (מה דף סא:). בגד שאבד בו כלאים לא ימכרנו לעובד כוכבים דלמא אחי לנצוי לישראל אע"ג דמן הדין לא הוה לן למיחש דלזלינן בתר רובא: **הכא נמי בשנמצא ביד עובד כוכבים**. וא"ת דלמר צפ"ק דפסחים (דף טז וסז ד"ה היינו) תשעה לצורים של מנה ואחד של חמץ ואחא עכבר ושקל כו' היינו תשעה חנויות דספקו אסור פירש ואחא עכבר ושקל היינו סיפא והשתא כי שקל נמי עכבר מן הצורים לישתרי כי הכא דשרינן נמלא ביד עובד כוכבים דמה לי נמלא צפי עכבר ומה לי נמלא ביד עובד כוכבים דלזלינן בתר הרוב ויש לומר דהתם איירי שראינו שלקח מן הצורים שנוכל הספק במקום הקביעות וצפ' התעורבות (וצמים דף עג:) דפרין ונכשניהו ^(א) וניינידו ונימא כל דפריש מרובא פריש ומאי קושיא והלא כיון דחזינן בשעה שפירש דמתייליד ספקא במקום קביעות הוי כמתה על מחסה יש לומר דהתם פריך שנעשה צענין זה שלא נראה בשעה שיפרוש וא"ת דהתם משגי גזירה שמה יקח מן הקצוע אמאי לא אסרינן הכא נמי גזי נמלא ביד עובד כוכבים משום גזירה שמה יקח מן הקצוע וכו"ת דהתם נמי אם פירשו מעתםם שרי אלא דלכתחלה הוא דאסור לעשות כן גזירה שמה יקח מן הקצוע דא"כ אמאי ירעו עד שיסתאצו כיון דפירשו מעתםם מותרים ותו הא דלמרינן התס"י כוס של עובד כוכבים שנפל לזאור מלא כוסות כולן אסורים פירש א' מהם לרבוא ומרבוא לרבוא מותרין למה לי נתערב ברבוא כיון דפירש הוא מותר דמרובו פריש אלא משמע דאסור גזירה שמה יקח מן הקצוע ואין סברא לחלק בין קדשים ועבודת כוכבים לשאר אסורים וי"ל דהכל לא שייך כלל למיגזר שמה יקח מן הקצוע כיון שהאיסור ידוע ממקומו ואין מנות המוכרת נבלה מעוברת אלא ידועה במקומה אבל כשהאיסור מעובר אי שרי ליה כי פריש אחי ליקח מן הקצוע ודוקא התם שהאיסור מעובר בהיתר ור"ת היה ממיר כשנכנס ואז בעדר ודרס שנים או שלשה טלאים כל חד וחד מטעם כל דפריש מרובא קפריש ואין נראה אלא דוקא כשהאיסור ידוע כדפרישמי:

אסיק

עין משפט ור מצה

מח א ב מיי פ"ח מהל' מאלכות אסורות הל' יא יב סנה לאוין קמא טע"ע י"ד סי' סג סעף ב:

מב ג מיי שס הלכה יא קמנ שס טוע"ע י"ד סי' קן סעף ג:

ג ד מיי פ"יט מלכות פסולי המוקדשין הל' ד:

לעזי רש"י

מיישלי"ת (מיישילי"י שן. אטליויס.

רבינו גרשום (המשך)

דאמרי' ליה מאן יחבי לך הא בישראל. אי ישראל יחב ליה מותר ואי כוכב כוכבים יחבי ליה אסור: ובנמצא הלך אחר הרוב כלומר אע"ג דנתעלם מן העין: ח"ש מצא בה בשר כלומר בעיר מצא אחר הורג טבחים כלומר כיון דרוב טבחים שרי מותר ואי מבושל הלך אחר רוב אוכלי בשר כלומר ואם אומות העולם רוב אוכלי בשר הן אסור והא הכא חזינן אם חי הוא הלך אחר רוב הטבחים ואע"פ שנתעלם מן העין. וכי הימא רבא נמי בנמצא ביד עובד כוכבים דהלך אחר רוב טבחים א"כ למא אזלינן אחר רוב אוכלי בשר ניחוי אי עובד כוכבים נקיט ליה אי ישראל נקיט ליה כלומר אע"פ שנתעלם מן העין. ואי ישראל נקיט ליה כשרה. בעומד ורואה קא חזינן הכא מצא בה בשר הלך אחר רוב טבחים ורוב טבחי ישראל ומותר בעומד ורואהו משעה שניטל השער מן מקולין עד שעה שנפל. ח"ש נמצא הכא נמי. הכא המשנה בבשר שנמצא בעורה איברינן (איי"ר) איברינן שלימות הוי אלו עולה דרואי כיון דשלימין הן עולה הן שכן צמינו נתח אותה לנתחיה ולא נתחיה לנתחים: חתיכות. של חטאת הן כלומר דחטאת יכולין לחתוך אבר לכמה חתיכות. נמצא בירושלים אכרים לפרים כלומר שלשמים היו נאכלין בכל העיר. נמצאו בגבולין איברינן בבלות דרדאי אם לא היו נבלות לא היו שלימות אלא רדאי נבלות הן והיטילום לאשפה חתיכות מותרות דרדאי כשרות היו ונפלו לאחר מכאן דאם לא היו כשרות לא היו חתיכות מ"מ חזינן הכא מצא בגבולין חתיכות מותרות אע"ג דנתעלם מן העין: מירי הוא טעמא אלא לרב. כלומר בתחלת ההלכה הא איתמר עלה רב אמר מותרת כלומר עלה דרב דמותרת משום נבלה דאניה מטמאה במשא אבל אסורה באכילה כיון דנתעלם מן העין: והא דרב לא בפירוש איתמר. כלומר מה דאמר רב אסור כיון דנתעלם מן העין אסור לאו בפירוש איתמר. אמעברא דאישטיא נהרי: מחלל דישא כלומר רוחץ במים ראש של בהמה.